

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

RAPPORT UV ÖST 2005:24

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING

Hulterstad egendom

Arkeologisk förundersökning för ny väg inom Hulterstad egendom, Mjölby stad och kommun, Östergötland.

Dnr: 422-1209-2005

Ylva Granath

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se

Text och grafik Ylva Granath

Utskrift RAÄ UV Öst, Linköping, 2005

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

© 2005 Riksantikvarieämbetet

Rapport UV Öst 2005:24

ISSN 1404-0875

Innehåll

Topografi och fonlämningsmiljö 5

Syfte och metod 5

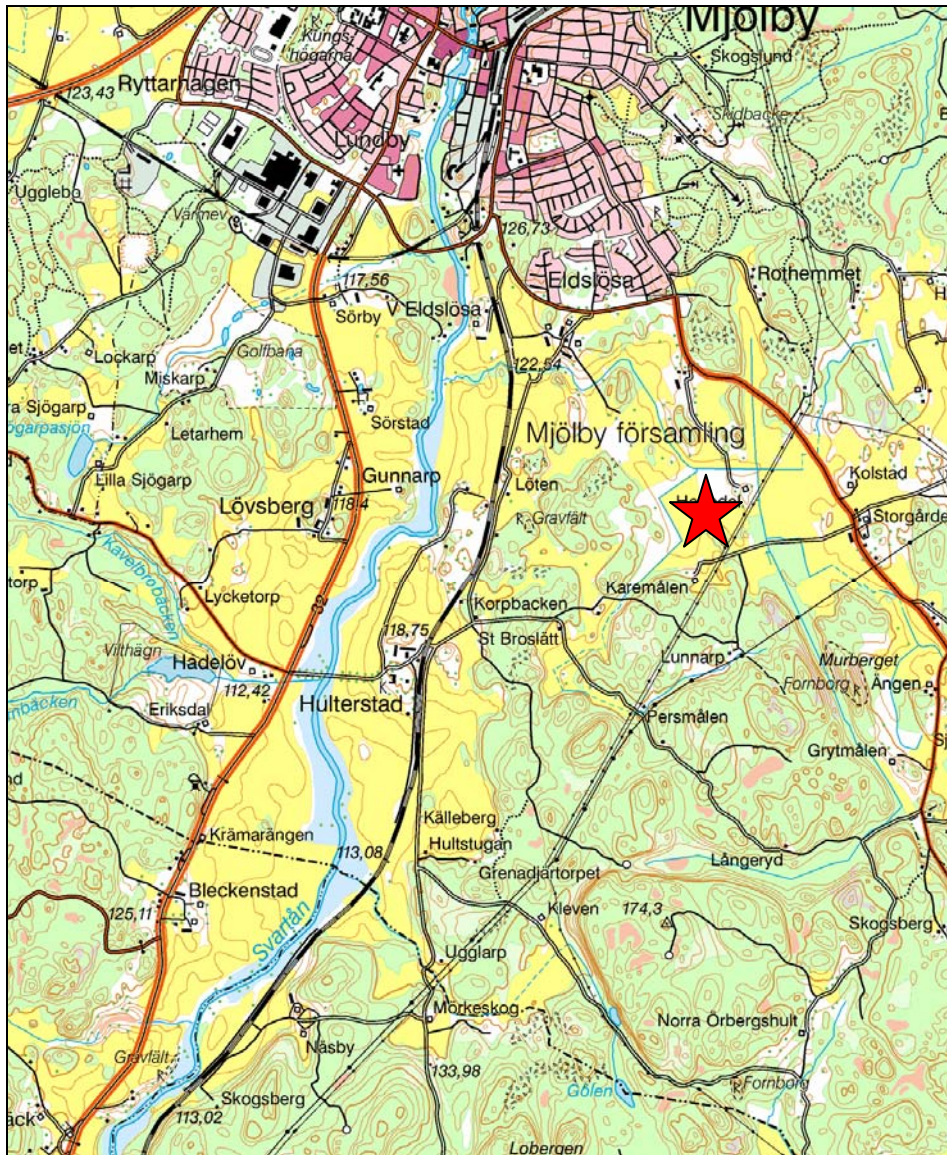
Genomförande och resultat 6

Åtgärdsförslag 6

Administrativa uppgifter 9

Bilagor 10

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar 10

Figur 1. Utsnitt ur den digitala Gröna kartan med undersökningsområdet markerat.

Hulterstad egendom

Riksantikvarieämbetet UV Öst har den 2 maj år 2005 genomfört en arkeologisk förundersökning inom Hulterstad egendom, med anledning av en planerad väg. Vägen sträcker sig genom ett lämpligt boplatsläge från förhistorisk tid och i närheten av en fornborg. Vid sökschaktning påträffades inga fynd eller anläggningar. Ansvarig för förundersökningen var Ylva Granath som även har sammanställt rapporten. RAÄ UV Öst föreslår att inga ytterligare antikvariska åtgärder behövs. Ansökan om tillstånd till exploatering ställs till Länsstyrelsen i Östergötlands län som fattar beslut i ärendet och avgör vilka eventuella fortsatta arkeologiska insatser som behövs.

Topografi och fornlämningsmiljö

Vägsträckan som planeras är ca 900 m lång och kommer i den norra delen att ansluta till den befintliga vägen mellan Mjölby och Västra Harg. Härifrån ska vägen ha en sydvästlig riktning och korsa en befintlig mindre körväg som leder fram till fastigheten Hagdal. Den planerade vägen upphör i sydväst, där det planerade villaområdet kommer att vidta.

Terrängen i området utgörs av bitvis kuperad hagmark med uppskjutande bergsklackar och åkermark. Den planerade vägen kommer att anläggas inom låglänta markområden i nordöst, mot Västra Hargvägen, och i sydväst, mot det planerade villaområdet. Inom en sträcka där den planerade vägen korsar den befintliga berörs dock ett område som utgörs av ett markant höjdparti med syd- och västsluttningar. Platsen utgör topografiskt sett ett mycket lämpligt läge för förhistoriska bosättningar.

Kulturmiljön i området är starkt präglad av järnålderns lämningar i form av stensträngar, gravfält med stensättningar, rösen, hålvägar och skålgropar, en enkel form av hällristningar. I den planerade vägens närområde finns två älvkvarnsförekomster, RAÄ 153 och 154, samt en fornborg, RAÄ 173. Fornborgen är belägen på ett markant avgränsat berg i hagmarken strax invid platsen för korsningen mellan den befintliga och den planerade vägen. Fornborgar kan i allmänhet dateras till äldre järnålder har tex. använts som försvarsanläggningar, boplatser och kultplatser.

Förundersökningen genomfördes utmed en ca 300 m lång sträcka på det höjdparti med sluttningar som ovan beskrivits. Höjdpartiet, som utbreder sig på båda sidor om den befintliga körvägen, utgör ett mycket lämpligt boplatsläge. Eftersom fornborgen finns i närområdet, och fornlämningsmiljön i övrigt är präglad av järnåldern, är det troligt att eventuella boplatslämningarna i närområdet är från denna tidsperiod.

Syfte och metod

Syftet med förundersökningen var dels att begränsa fornlämningsområdet tillhörande fornborgen, RAÄ 173, som är belägen i nära anslutning till den planerade vägen. Dels var syftet att konstatera om det finns förhistoriska boplatslämningar på det höjdparti som breder ut sig väster om fornborgen, på båda sidor om en befintlig körväg.

Om lämningar framkom skulle dessas art och intensitet konstateras och om möjligt dateras.

Förundersökningen genomfördes genom att sökschakt öppnades på valda partier inom det planerade vägområdet. Matjorden eller torven avlägsnades skiktvis ned till orörd nivå. Schakten mättes in med D-GPS och registrerades i Riksantikvarieämbetets informationssystem Intrais.

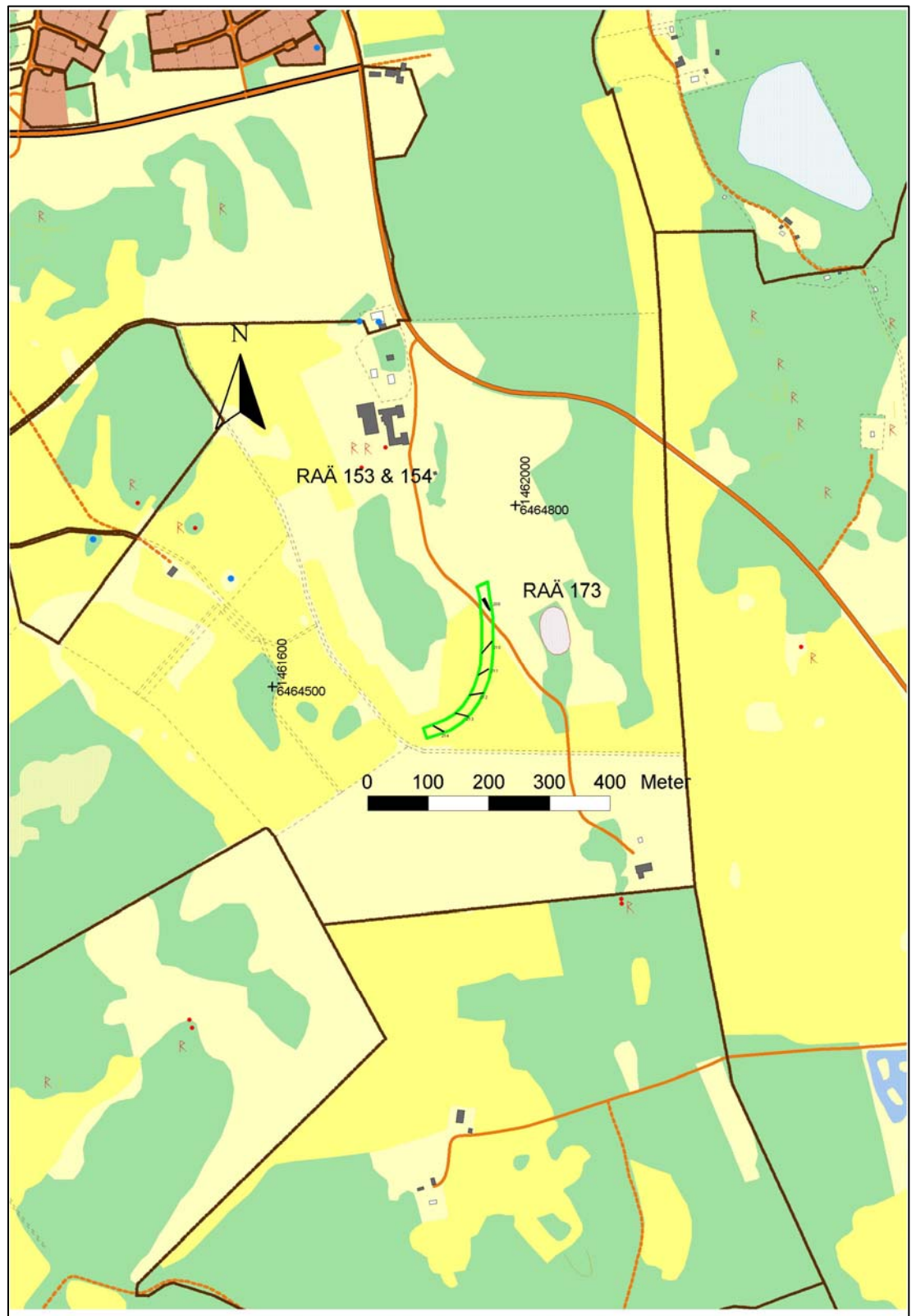
Genomförande och resultat

Sammanlagt togs sex sökschakt upp på jämna avstånd längs med den planerade vägen, med en sammanlagd längd av 137 meter. Samtliga schakt var tomma på fynd, anläggningar och kulturlager. Ett par mörkfärgningar i schakt 210 visade sig efter utvidgning och undersökning sannolikt vara spår efter rotbrand. För utförligare schaktbeskrivningar, se bilaga 1 och fig. 3.

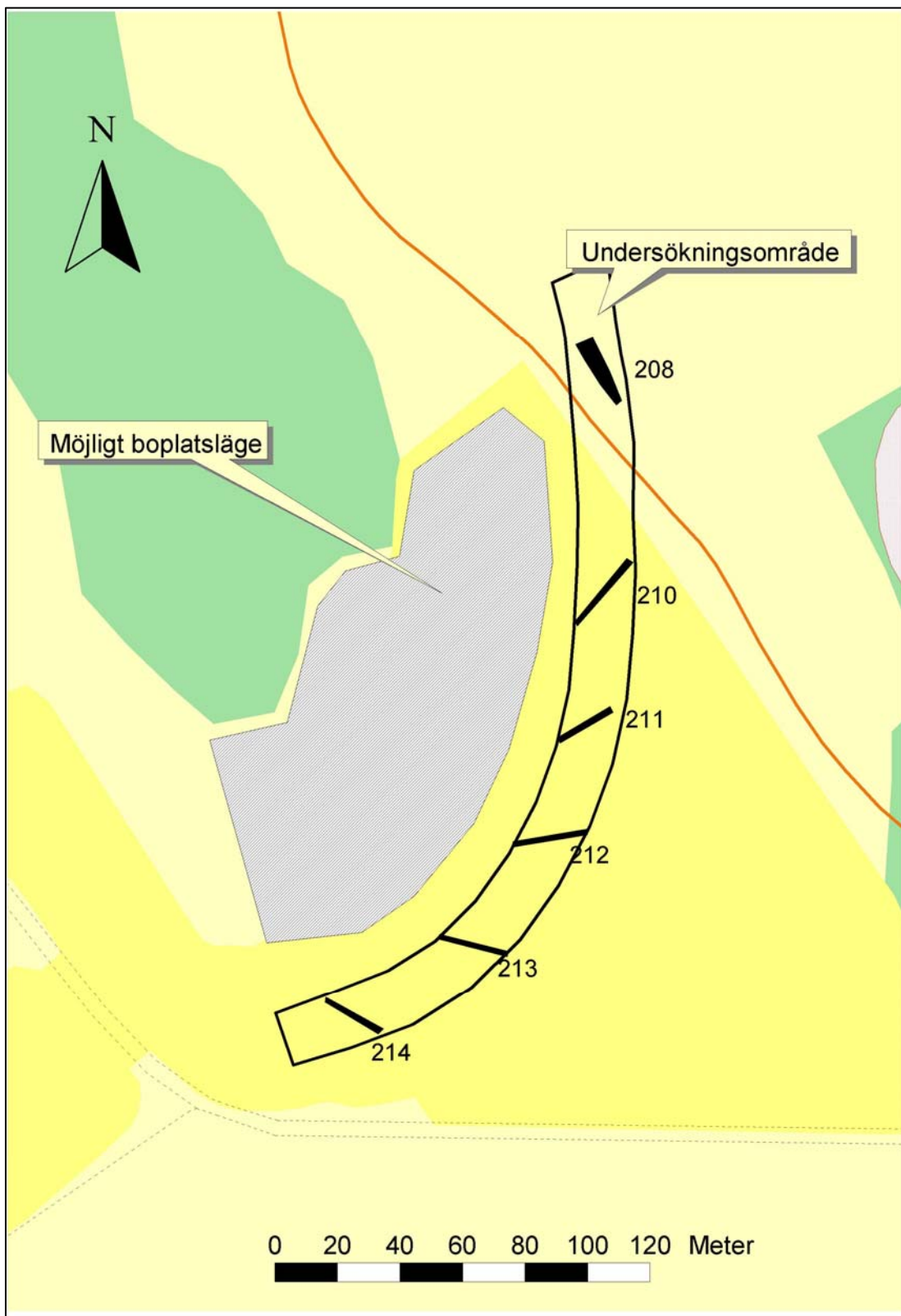
Efter undersökningen kan man konstatera att fornborgens fornlämningsområde sannolikt inte sträcker sig mot nordväst, till den nu aktuella höjdryggen. Inga boplatzlämningar framkom heller i den sluttande åkermarken i den planerade vägens sträckning. Den delen av åkern som är belägen mellan den planerade vägen och betesmarken i norr, utgör dock ett mycket lämpligt boplatsläge, en flack sluttning åt syd och väst, i skydd av en uppstickande bergsklack (se fig 3). Denna del har dock inte varit aktuell för arkeologisk undersökning i samband med den planerade vägen.

Åtgärdsförslag

Vid förundersökningen framkom inga lämningar som visar att fornborgens fornlämningsområde har sträckt sig mot nordväst. Inte heller framkom lämningar av förhistoriska boplatser. Riksantikvarieämbetet UV Öst föreslår att inga ytterligare arkeologiska insatser är nödvändiga. Ansökan om tillstånd till exploatering ställs till Länsstyrelsen i Östergötlands län som fattar beslut i ärendet och avgör vilka eventuella fortsatta arkeologiska insatser som behövs.

Figur 2. Undersökningsområdet och de omkringliggande fornlämningarna markerade.

Figur 3. Schaktplan och det möjliga boplatsläget markerat.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 422-1209-2005

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-4609-05, 2005-04-15

Projektnummer: 1520658

Undersökningstid: 2 maj 2005

Projektgrupp: Ylva Granath

Exploateringsyta: 300 löpmetr

Undersökt yta: 137 löpmetr

Läge: Ekonomiska kartan, blad 8F 2c Kolstad (085 22)

Koordinatsystem: RT 90 2,5 gon V

Koordinater för undersökningsytans mittpunkt: x-6464519 y-1461947

Fynd: inga fynd.

Bilagor

Bilaga 1. Schaktbeskrivning

Alla schakt utom schakt 208 grävdes i åkermark. Skopbredd 1,5 m.

Schakt 214

Längd 21 m.

Under matjorden bestod undergrunden av ljusbrun lera. Enstaka kolstänk och en skörbränd sten framkom.

Schakt 213

Längd 22 m.

Under matjorden bestod undergrunden av ljusbrun lera. I södra delen av schaktet framkom lite bränd lera och kolstänk. Ett täckdike påträffades.

Schakt 212

Längd 24 m.

Under matjorden bestod undergrunden av ljusbrun lera. Enstaka kolstänk och bränd lera.

Schakt 211

Längd 21 m.

Under matjorden bestod undergrunden av gul lerig silt. Enstaka kolstänk. Två täckdiken påträffades.

Schakt 210

Längd 26 m.

Under matjorden bestod undergrunden både av ljusbrun lera och gul lerig silt. Två diffusa mörkfärgningar påträffades. Schaktet utvidgades för att se om ytterligare mörkfärgningar skulle komma fram, vilket inte var fallet. Mörkfärgningarna bedömdes efter undersökning sannolikt vara spår efter rotbrand.

Schakt 208

Längd 23 m.

Schaktet grävdes på ett blockrikt impedimentet på östra sidan om den befintliga vägen. Undergrunden bestod av morän och ljusbrun lera. I schaktet framkom sprängsten och odlingssten.